

Reactie op consultatie

Consultatie UPV Textiel

Van Robbert Berkhout (bestuurlijk trekker programma Circulaire Economie van de Metropoolregio Amsterdam)

Aan Internetconsultatie

Inleiding en achtergrond

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bereidt de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel voor. Die moet ingaan per 2023. Textiel is een van de meest vervuilende industrieën wereldwijd waarbij veel grondstoffen worden verspild. De UPV maakt producenten van textiel verantwoordelijk voor de inzameling, hergebruik, recycling en afvalverwerking van hun producten. Dit moet zorgen voor meer hergebruik, minder verspilling en minder vervuiling. Reactietermijn is 14 januari 2022.

In deze reactie wordt eerst ingegaan op de UPV en daarna stilgestaan bij de redenen waarom de Metropoolregio Amsterdam (MRA) een reactie heeft ingestuurd.

Reactie op de UPV

De MRA is verheugd om te zien dat de Rijksoverheid het initiatief heeft genomen om een UPV voor textiele producten in te stellen. Net als de Rijksoverheid ziet de MRA het instrument van producentenverantwoordelijkheid als belangrijke stap naar een 100% circulaire samenleving. De huidige versnippering van textiel als beleidsonderwerp tussen de overheidslagen gemeente-provincie-Rijk, tussen de Ministeries, en tussen de regio's, maakt het lastig om op Europees en internationaal niveau duidelijk verder te komen. Wij hopen dat de UPV bijdraagt aan het samenbrengen en aanscherpen van deze belangen.

Tegelijkertijd zien we ook verschillende vraag- en aandachtspunten in de concept-UPV, waar wij aandacht voor willen vragen bij het verder uitwerken van de UPV zelf en de gesprekken over de implementatie en invulling van de UPV daarna.

Voor de UPV hebben wij de volgende vraag- en aandachtspunten:

- Het concept-AMvB richt zich vrijwel volledig op de afvalstatus van textiel, niet op de stappen die de producent en consument zouden moeten ondernemen om meer te doen. We pleiten dan ook voor een aanpak op de hogere R-stappen (refuse, reduce), bijvoorbeeld door een verbrandingsverbod voor ongedragen textiel dat in Nederland op de markt is gebracht.
- In de UPV is terecht een doelstelling voor recycling (draad naar draad) opgenomen. Maar ontbreekt het tegelijkertijd aan een volgorde waarmee deze doelstelling ingevuld moet worden op stoffenniveau. Wij pleitten voor een voorkeursrichting van bijvoorbeeld linnen, wol, katoen eerst op te pakken, en pas daarna via poly-cottons naar polyesther te kijken. En pleitten aanvullend om ook een doelstelling op te nemen ten aanzien van de mixed-stroom van kleding.
- Het is onduidelijk op welke manier de wettelijke zorgplicht van gemeenten zich verhoudt tot de verplichtingen van de producenten: wie bepaalt nu precies wat, en misschien wel even

belangrijk, wie betaald er precies waarvoor? We vragen nadrukkelijk om meer aandacht te geven aan dit punt, en uit te (laten) zoeken wat exact de gevolgen (financieel en materiaal) voor gemeenten zijn.

Voor de implementatie en invulling hebben wij de volgende vraag- en aandachtspunten:

- Er ontbreken aanvullende beleidsinstrumenten om de werking van de textielketen goed te laten zijn. De UPV gaat niet direct producenten stimuleren, maar vooral 'afkopen' om een verantwoordelijkheid te nemen. We pleiten daarom voor fiscale vergroening (lagere/geen BTW bij %-recycelaat, belasting op grondstof ipv arbeid, extra belastingaftrek voor duurzame ondernemers).
- Gelet op de omvang van de textielindustrie in onze regio willen wij pleiten voor inspraak en zeggenschap, of op zijn minst een duidelijke adviesrol, voor onze partners vanuit de regio. Dit kan bijvoorbeeld door partners vanuit de MRA-stuurgroep Green Deal circulair textiel uit te nodigen voor de verdere implementatie.
- Tenslotte maken we ons zorgen over de wijze waarop de UPV precies gaat werken, welke afspraken er nu precies gemaakt moeten worden en wie daarin de regie pakt als partijen er onverhoopt niet uitkomen. We verwachten regie vanuit de Rijksoverheid, aansluitend op de visie voor circulair textiel uit 2019, welke vanuit de MRA mede-ondertekend is. Dit betekent bijvoorbeeld dat er een centraal aanspreekpunt voor textiel komt rijksbreed (nu verspreid over de Ministeries), dat er inhoudelijk meer sturing komt (volgorde van recycling op materiaalniveau, katoen boven polyesther, etc.) en dat ook financieel sturing gegeven wordt op de uitvoering van de producentenverantwoordelijkheid.

Waarom een reactie vanuit de MRA?

In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) werken 32 gemeenten, 2 provincies en de Vervoersregio Amsterdam aan de realisatie van de doelstellingen in het programma Circulaire Economie. Voor textiel is hier een ambitieuze doelstelling geformuleerd: 25% hoogwaardiger gebruik en verwerking van textiel in 2025 in de MRA ten opzichte van 2020.

Tijdens de MRA Duurzaamheid Top van 2020 en 2021 hebben de MRA-overheden afspraken gemaakt om deze doelstelling invulling te geven: (1) circulaire inkoop van textiel ondersteund door een handreiking, (2) verhogen van de hoeveelheid apart ingezameld textiel naar 7 kg per inwoner per jaar, (3) samenwerking op sorteren en verwerken van apart ingezameld textiel te onderzoeken, en (4) ondertekening van de Denim Deal door de Metropoolregio Amsterdam.

Tenslotte blijkt uit onderzoek van MODINT dat de MRA de textielregio van Nederland is. Ongeveer een kwart van alle bedrijven en arbeidsplaatsen is binnen de MRA gevestigd. De bijdrage van € 4,5 miljard aan het bruto regionaal product is daar het gevolg van. En blijken er verder veel innovatieve ondernemingen in de regio aanwezig te zijn.

Kortom, het belang van textiel voor de regio is groot, zowel vanuit duurzaamheid als economie. Veranderingen in de spelregels in Nederland en Europa die deze belangen raken, zoals de UPV voor textiel, vragen daarom ook om reactie vanuit de Metropoolregio Amsterdam.

-0-0-0-